

หน่วยที่ 7 การยกเลิกหรือการ
แก้ไขใบสำคัญจ่าย

สาระการเรียนรู้

1. การชำระหนี้บางส่วน
2. การจ่ายค่าขนส่งแทนเจ้าหนี้
3. การส่งคืนสินค้า
4. การชำระหนี้ด้วยตัวเงิน
5. การจ่ายเงินเดือนและค่าแรงงาน

เมื่อเกิดรายการด้านการจ่ายเงิน กิจการจะนำรายการดังกล่าว พร้อมเอกสารประกอบการลงบัญชีมาจัดทำใบสำคัญ และนำใบสำคัญมาบันทึกบัญชีที่ทะเบียนใบสำคัญจ่าย หลังจากนั้นจะนำใบสำคัญเก็บเข้าแฟ้มใบสำคัญที่ยังไม่ได้จ่ายเงิน แต่ถ้าใบสำคัญฉบับใดต้องจ่ายเงินทันทีหรือต้องจ่ายในวันต่อมา หลักปฏิบัติทางบัญชี ต้องนำหลักฐานการจ่ายเงินมาบันทึกที่ทะเบียนจ่ายเช็คด้วย แต่บางครั้งอาจมีรายการที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น อาจเกิดจากหลายสาเหตุ อาทิ มีการจ่ายชำระหนี้บางส่วน ชำระหนี้ด้วยตัวเงินจ่าย เป็นต้น

การชำระหนี้บางส่วน

ในกรณีที่กิจการซื้อสินค้าหรือบริการหรือสิ่งของเป็นเงินเชื่อ และได้จัดทำใบสำคัญในวันที่
ร้านค้าส่งสินค้าพร้อมเอกสารทางการค้า กิจการจะนำไปบันทึกรายการที่ทะเบียนใบสำคัญจ่าย
ต่อมากิจการต้องการชำระหนี้บางส่วน วิธีปฏิบัติ ให้ยกเลิกใบสำคัญฉบับเดิมแล้วออกใบสำคัญฉบับ
ใหม่แทนตามงวดที่คาดว่าจะผ่อนชำระ เช่น เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 25XX กิจการได้ซื้อเครื่องพิมพ์
ดีดจากร้านริมไม้2 เครื่อง ราคา 15,000 บาท และได้บันทึกที่ทะเบียนใบสำคัญจ่ายเลขที่ 12/02
ต่อมา วันที่ 10 กุมภาพันธ์ ได้จ่ายชำระหนี้บางส่วน เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท บันทึกบัญชีแก้ไข
ดังนี้

2. ทะเบียนจ่ายเช็ค

การบันทึกรายการในทะเบียนจ่ายเช็ค จะบันทึกเพียงใบสำคัญ เลขที่15/02 เพราะมีการจ่ายชำระเงินเพียงฉบับเดียว ส่วนใบสำคัญฉบับที่ 16/02 จะเป็นใบสำคัญค้างจ่ายจนกว่าจะมีการจ่ายเงินในคราวต่อไป บันทึกรายการจ่ายชำระเงินดังนี้

ทะเบียนจ่ายเช็ค

หน้า

พ.ศ. 25XX		เลขที่เช็ค	ผู้รับเงิน	เลขที่ใบสำคัญ	เดบิต		เครดิต			
เดือน	วันที่				ใบสำคัญจ่าย	ธนาकार	ส่วนลดรับ			
ก.พ.	10	1111112	ร้านริมไม้	15/02	10,000	-	10,000	-		

3. ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท

ปฏิบัติเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมา นั่นคือ ระหว่างเดือนจะผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทเฉพาะรายการที่เกิดขึ้นในช่องบัญชีอื่นๆ เท่านั้น บันทึกบัญชีดังนี้

ใบสำคัญจ่าย

เลขที่ 201

พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้าบัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ก.พ.	10	ทะเบียนใบสำคัญจ่าย	ทส.1	15,000	-	ก.พ.	1	ยอดยกมา	✓	XX	-

การจ่ายค่าขนส่งแทนเจ้าหนี้

ในกรณีที่กิจการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อและมีข้อตกลงให้เจ้าหนี้เป็นผู้ออกค่าขนส่งสินค้า ณ วันส่งมอบสินค้า กิจการได้รับใบส่งของ/ใบกำกับภาษี โดยเจ้าหนี้ยังมีได้จ่ายค่าขนส่งสินค้าให้กับบริษัทขนส่งเช่นนี้ กิจการจะต้องจ่ายเงินค่าขนส่งแทนเจ้าหนี้ ซึ่งค่าขนส่งดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายของเจ้าหนี้มิใช่ของกิจการ ดังนั้น กิจการจะบันทึกบัญชีโดย

1. ทะเบียนใบสำคัญจ่าย การบันทึกบัญชีในทะเบียนใบสำคัญจ่าย จะแบ่งการบันทึกบัญชีเป็น 2 ชั้น ดังนี้คือ

ชั้นที่ 1 ทะเบียนใบสำคัญจ่าย ในส่วนของการซื้อสินค้า

เดบิต	ซื้อสินค้า	XX	
	เครดิต	ใบสำคัญจ่าย-เลขที่ XX	XX

ชั้นที่ 2 ในส่วนของค่าขนส่ง ทะเบียนใบสำคัญจ่าย

เดบิต	ใบสำคัญจ่าย-เลขที่ (ฉบับเดิม)	XX	(จำนวนเงินเท่ากับค่าขนส่งที่จ่ายแทนเจ้าหนี้)
	เครดิต	ใบสำคัญจ่าย-เลขที่...(ฉบับใหม่)	XX (เท่ากับค่าขนส่ง)

ตัวอย่างที่ 1 5 กุมภาพันธ์ 25XX กิจการซื้อสินค้าจากร้านกอกิ่งเป็นเงินเชื่อ 5,000 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% จ่ายค่าขนส่งสินค้าแทนเจ้าหนี้ 500 บาท บันทึกบัญชีดังนี้

ทะเบียนใบสำคัญจ่าย											หน้า.....	
พ.ศ. 25XX		เลขที่ ใบสำคัญ	ผู้รับเงิน	คำอธิบาย	การจ่ายเงิน		เครดิต ใบสำคัญจ่าย	เดบิต				
เดือน	วันที่				วันที่	เลขที่ เช็ค		ชื่อ สินค้า	ภาษี ชื่อ	บัญชีอื่นๆ		
						ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี			จำนวนเงิน		
ก.พ.	5	101	ร้าน กอกิ่ง	ชั้นที่1 ซื้อสินค้า		(จ่ายค่า ขนส่งแทน 500 บาท)	5,350	5,000	350			
		102	ร้าน กอกิ่ง	ชั้นที่2 จ่ายค่า ขนส่งแทน เจ้าหนี้			500			ใบสำคัญ จ่าย	201	500

ข้อสังเกต เมื่อบันทึกรายการใน ชั้นที่ 2 ในทะเบียนใบสำคัญจ่ายแล้ว ให้กลับไปทีใบสำคัญจ่ายฉบับเดิม ในชั้นที่ 1 ช่องการจ่ายเงิน ให้ หมายเหตุ ในช่องการจ่ายเงินฉบับเดิมว่าจ่ายค่าขนส่งแทนเจ้าหนี้ไปจำนวนเงินเท่าใด หลังจากนั้นต้องไปบันทึกบัญชีที่ทะเบียนจ่ายเช็คสำหรับใบสำคัญฉบับที่ 2 เพราะมีการจ่ายเงินให้แก่บริษัทขนส่ง จะบันทึกรายการจ่ายชำระเงินดังนี้

2. ทะเบียนจ่ายเช็ค ในส่วนของทะเบียนจ่ายเช็ค จะบันทึกรายการเฉพาะค่าขนส่งที่จ่ายแทน
 เจ้าหนี้ 500 บาท ตามใบสำคัญฉบับที่ 2 เลขที่ 102 เท่านั้น ในทะเบียนจ่ายเช็ค บันทึกดังนี้

ทะเบียนจ่ายเช็ค

หน้า.....

พ.ศ. 25XX		เลขที่เช็ค	ผู้รับเงิน	เลขที่ ใบสำคัญ	เดบิต		เครดิต		
เดือน	วันที่				ใบสำคัญจ่าย	ธนาकार	ส่วนลดรับ		
ก.พ.	5	1111114	ร้านกอกิ่ง	102	500	-	500	-	

ทะเบียนใบสำคัญจ่าย

หน้า.....

พ.ศ. 25XX		เลขที่ ใบสำคัญ	ผู้รับเงิน	คำอธิบาย	การจ่ายเงิน		เครดิต ใบสำคัญจ่าย	เดบิต				
เดือน	วันที่				วันที่	เลขที่ เช็ค		ชื่อ สินค้า	ภาษี ซื้อ	บัญชีอื่นๆ		
								ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		
ก.พ.	5	101	ร้าน กอกิ่ง	ซื้อสินค้า	5 ก.พ.	(จ่ายค่า ขนส่งแทน 500 บาท)	5,350	5,000	350			
		102	ร้าน กอกิ่ง	จ่ายค่าขนส่ง แทนเจ้าหนี้	5 ก.พ.	1111114	500			ใบสำคัญจ่าย	201	500

3. ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท

ใบสำคัญจ่าย										เลขที่ 201	
พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ก.พ.	5	ทะเบียนใบสำคัญจ่าย	ทส.1	500	-	ก.พ.	1	ยอดยกมา	✓	XX	-

การส่งคืนสินค้า

1. สมุดรายวันทั่วไป เมื่อกิจการซื้อสินค้า และได้จัดทำใบสำคัญพร้อมทั้งบันทึกการซื้อสินค้าที่ทะเบียนใบสำคัญจ่ายแล้ว ต่อมาสินค้าเกิดชำรุดหรือส่งสินค้าไม่ตรงตามต้องการ กิจการอาจจะขอลดราคา ซึ่งจะทำให้ราคาสินค้าไม่ตรงกับใบสำคัญ วิธีปฏิบัติทางบัญชี ให้นำยอดที่ส่งคืนหรือลดราคานั้นมาบันทึกบัญชีที่สมุดรายวันทั่วไปดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 5

พ.ศ. 25XX		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
มิ.ย.	11	ใบสำคัญจ่าย-เลขที่ 122	201	535	-		
		ส่งคืนสินค้า	502		500	-	
		ภาษีซื้อ	105		35	-	
		ส่งคืนสินค้าชำรุด					

2. ทะเบียนใบสำคัญจ่าย เมื่อบันทึกรายการดังกล่าวในสมุดรายวันทั่วไปแล้ว ให้กลับไปทะเบียนใบสำคัญจ่าย ที่ใบสำคัญฉบับเดิม ช่องการจ่ายเงิน แล้วให้ หมายเหตุ ในช่องการจ่ายเงินฉบับเดิมว่าส่งคืนสินค้า ในวันที่ใด จำนวนเงินเท่าใด บันทึกดังนี้

ทะเบียนใบสำคัญจ่าย												หน้า.....
พ.ศ. 25XX		เลขที่ใบสำคัญ	ผู้รับเงิน	คำอธิบาย	การจ่ายเงิน		เครดิตใบสำคัญจ่าย	เดบิต				
เดือน	วันที่				วันที่	เลขที่เช็ค		ชื่อสินค้า	ภาษี	บัญชีอื่นๆ		
								ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	จำนวนเงิน		
มิ.ย.	9	122	ร้านริมไม้	ซื้อสินค้า	11 มิ.ย.	ส่งคืน 535	16,050	15,000	1,050			

3. การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท ให้ปฏิบัติเช่นเดิม กล่าวคือ เมื่อนำรายการค้าที่เกิดขึ้นบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปแล้ว ต้องผ่านรายการดังกล่าวไปยังบัญชีแยกประเภท ที่เกี่ยวข้องทันที